

28. SRPNA 2020

JAKO KAŽDÝ PÁTEK JSEM PRO VÁS PŘIPRAVIL STRUČNÝ PŘEHLED ZPRÁV
Z ČESKÝCH LITERÁRNÍCH LUHŮ A HÁJŮ:

„Kniha Jana Nováka o Milanu Kunderovi posloužila jako podnět k další vášnivé a často **povrchní debatě, ve které však zaniká to podstatné.** Kunderův životopis v Novákově podání přitom nabízí velice plastický obraz klíčové etapy komunistického režimu v Československu,“ napsal v Deníku N [Ján Simkanič](#), novinář a ředitel společnosti N media, která tento list vydává.

„Dobrá životopisná kniha předpokládá autora, který dokáže být během psaní moudrý – třeba i trochu nad své všednodenní poměry. Moudrý ve smyslu kladení otázek, připouštění možností, otevírání perspektiv, uvědomování si četných kontextů, nelenivý při nahlížení za rohy a odemykání nenápadných dvířek u stropu, kam je třeba se namáhavě vyšplhat a ještě se u toho zasvinít. A že bude prostě empatický – tedy bude vidět i jinak než skrz vlastní vždy nutně hubenou zkušenost,“ vyjmenovává ve své recenzi [Eva Klíčová](#) atributy, které podle ní **Novákova kniha Kundera do značné míry postrádá.**

S recenzí Evy Klíčové polemizuje [Martin Štorm](#), který tvrdí, že „kniha Jana Nováka Kundera: Český život a doba má mnoho nedostatků, počínaje neuměřenou délkou a konče neopatrným zacházením s prameny. Eva Klíčová však podobně jako několik jiných recenzentů knihu popisuje nikoli jako úporný román o jednom přeceňovaném romanopisci, ale jako ‚proces‘ se slavným levicovým spisovatelem – kniha u ní neobstává zejména proto, že je **údajně psána z antikomunistické pozice.**“

„**Slavnost bezvýznamnosti je tečka.** Za dílem Milana Kundery, za jeho tématy, přemýšlením, psaním. Je to jeho nejkratší román, ovšem v českém kontextu bude přelomový: příští středu jej brněnské nakladatelství Atlantis vydává jako první prózu, kterou jedenadevadesátiletý autor žijící v Paříži dovolil přeložit do své rodné řeči,“ píše [Daniel Konrád](#) v úvodu svého textu o posledním románu Milana Kundery.

*

Profesor [Jaroslav Oliverius](#) (1933–2020), který 13. srpna zemřel, se jako kantor a kolega dokázal zapsat do života, paměti i srdcí několika generací **arabistů a hebraistů**. Díky jeho překladatelské činnosti také máme v češtině dostupný alespoň jeden román největšího egyptského autora Nagíba Mahfúze (Skandál v Káhiře, Odeon 1968). Na webu iLiteratura.cz mu svou vzpomínku věnovala Jitka Jeníková.

Dne 18. srpna zemřel ve věku nedožitých 90 let profesor [Dušan Šlosar](#), který patřil na domácí půdě i v zahraničí k **nejuznávanějším bohemistům** a jehož práce významně obohatila zejména diachronní výzkum češtiny. Vědecky se zabýval historickou gramatikou a morfologií, vývojem spisovného jazyka a dialektologií, významně však přispěl i k synchronnímu popisu českého jazyka, především jeho slovtvorby.

Nakladatelství Karolinum zavedlo na svém blogu pravidelnou rubriku knižních tipů od redakčních kolegů... Jako první svými tipy přispěla [Adéla Petruželková](#). Mimořádnou knihu se podle ní podařilo napsat kupříkladu Josefu Hrdličkovi (Poezie v exilu).

Pracovnice **Českého literárního centra** [Šárka Krtková](#) při schůzce s nadřízeným k doladění svého návratu do práce po dvouleté mateřské a rodičovské dovolené zjistila, že bude brát přibližně o třetinu méně než před narozením dítěte. Nedostane totiž „zpět“ osobní příplatek, který pobírala dříve. Podle ní jde o diskriminaci a **chybějící peníze chce vymáhat soudně**. Zaměstnavatel se ale hájí, že nárok na původní příplatek už vypršel, ženě se mezitím změnila náplň práce a navíc má teď pracovat na zkrácený úvazek.

Osm autorek zastoupených v čerstvě vydané antologii [Milá Mácho](#) se v textu uveřejněném na webu iLiteratura.cz ohradilo proti jednání nakladatelství Větrné mlýny. V komentáři pod jejich příspěvkem publikovala svou **omluvu editorka knihy Zuzana Gabrišová**.

Sbírka třinácti balad **Kytice od Karla Jaromíra Erbena** patří mezi naše literární poklady. Výtvarnice [Míla Fürstová](#), známá svou spoluprací se skupinou Coldplay, právě dokončila ilustrace pro britskou verzi knihy, kterou přeložila Susan Reynolds. Vyjde v listopadu a je otázka, jak dílo s bytostně slovanskou tematikou osloví britského čtenáře. Její ilustrace by lepšímu pochopení měly výrazně pomoci.

„Ediční plán do konce roku je na světě, ilustrace letos tvořil Pavel Fuksa. Najdete v něm první ukázkou z finále Prašiny, paralelní dějiny populární hudby od Veselého a Hrocha, nového

Snydera či Batorovou. Ohromným editorským a překladatelským výkonem je Hokešův **výbor z deníků H. D. Thoreaua**,“ láká čtenáře na chystané tituly [nakladatelství Paseka](#).

*

Jak jde dohromady **pěstování vína a psaní** básní, prozaických textů a překladů? Host vltavské Vizitky [Bogdan Trojak](#) to vnímá jako rovnováhu. „Oboje je svobodná tvorba, člověk při tom spoléhá jen na sebe. Kombinace fyzické a intelektuální práce mi navíc úplně vyhovuje,“ řekl v rozhovoru s Markétou Kaňkovou.

„**Už není zájem o to, co píšu**. Chmurné příběhy nejsou žádané. Ostatně nacisté taky nechtěli žádnou vážnou literaturu a vážné filmy, chtěli jenom komedie,“ postěžoval si spisovatel a scenárista [Vladimír Körner](#) v rozhovoru, který s ním pro Salon Práva připravil Štěpán Kučera.

Na knihách Neplač, muchomůrko, Haló, Jácíčku, Můj medvěd Flóra nebo Auto z pralesa už vyrostla řada generací. O jejich vzniku, ale i o rodičích a názorech na **výtvarnou i spisovatelskou práci** vypráví [Daisy Mrázková](#) v pětidílných Osudech, které v roce 2013 pro Vltavu natočil Vilém Faltýnek.

„**Nakladatelská a producentská značka ‚jakost‘** vznikla v roce 2015. Jméno samotné ale už kdysi na začátku tisíciletí, když jsem si chtěla zaregistrovat e-mailovou adresu a automatická nabídka vygenerovala ‚jakost‘, kterou od té doby používám. Jak řekl autor našeho loga a webu, grafik Petr Štěpán: ‚Lepší jméno stejně nevymyslíš.‘ A bylo. Pod touto značkou nejen vydáváme knížky, ale také produkujeme výstavy a kulturní projekty a pořádáme dílny a programy pro děti a mládež,“ představila na webu H7O.cz svůj projekt [Jana Kostecká](#).

Básnířka, překladatelka, polonistka na Masarykově univerzitě, autorka divadelních her, ale také **hybatelka kulturního dění nejen na Těšínsku** – to je [Renata Putzlacher-Buchtová](#), kterou do Vizitky pozvala Eva Lenartová. Mluvily spolu třeba i o tom, jak pro českou scénu objevila spisovatelku Olgu Tokarczukovou.

Petr Vizina hovořil ve svém podcastu Na dotek s novinářem [Danielem Anýžem](#), autorem knihy **Jdu s hlavou vztyčenou** (Příběh rodiny Milady Horákové). Co soudí o lekci morálky z 50. let, dospívání v pozdním socialismu či kampani „Zavražděna komunisty“?

*

Autorské čtení a komentář básní z prozatím poslední vydané sbírky [Jitky N. Srbové](#) nabídla rozhlasová stanice Vltava. V knize nazvané **Svět**: (Dauphin 2019) a zahrnující texty z let 2016–2019 autorka podává své svědectví o světě.

[Martin Stöhr](#) vydal ve svém domovském nakladatelství Host **novou sbírku Užitá lyrika**. Jedná se o jeho šestou knihu básní. Ukázky z ní přinesla Nedělní chvílka poezie.

„Jakmile vstoupíte do tohoto zvláštního kamenění, kterým je psaní básně, tak se vám může stát, že nakonec svůj záměr proti slovům neprosadíte.“ Básník, esejista, editor, výtvarný kurátor a performer [Jaromír Typlt](#) vybral ve vltavském pořadu **Básnění své oblíbené básně**.

*

Na závěr jako obvykle připojuji několik aktuálních **knižních tipů**...

[Paolo Giordano: Dobývání nebe \(přel. Alice Flemrová, nakl. Odeon\)](#)

Po válečném románu *Tělo* a intimní novele o sžívání a umírání Čerň a stříbro se Paolo Giordano (*1982) v košatém románu *Dobývání nebe* vrací ke generační výpovědi, s níž na sebe upoutal pozornost už v oceňované prvotině *Osamělost prvočísel*. Protagonisty jeho nového příběhu je čtveřice mladých lidí, tři chlupci a jedna dívka, jejichž osudy sledujeme od puberty přibližně do Kristových let, kdy všichni sklízají plody svých mladických postojů a rozhodnutí. Bern, Nicola, Tommaso a Teresa patří ke generaci autora románu, ke generaci, která se potácí mezi radikálním a militantním antikonzumerismem a konzumním nihilismem, často však bez schopnosti čelit důsledkům svých voleb.

[Aleksander Kaczorowski: Ota Pavel – pod povrchem \(přel. Martin Veselka, nakl. Host\)](#)

Život Oty Pavla je ztělesněním osudu obyvatele střední Evropy ve dvacátém století, příkladem toho, jak velké události určují lidský osud, aniž by na ně člověk měl jakýkoli vliv. Otovi Pavlovi nejvíce záleželo na tom, aby se stal spisovatelem. To se mu podařilo. A přestože se nedočkal slávy ani bohatství, stal se pokračovatelem velké tradice středoevropské židovské literatury, jejímiž vrcholnými představiteli byli Franz Kafka, Egon Erwin Kisch nebo Max Brod. Přitom však zůstal spisovatelem navýsost českým. – Polský publicista Aleksander Kaczorowski živým reportážním stylem zachytil košatý životní příběh Oty Pavla a jeho rodiny. Díky osobnímu nasazení se mu podařilo vypátrat některé dosud neznámé skutečnosti a souvislosti, získat nová svědectví pamětníků a zachytit atmosféru míst spjatých s Pavlovým životem i tvorbou (například slavnou *Smrtí krásných srdců*). Čtenáři nepochybně ocení svěží pohled na českou literaturu a kulturu zvenčí, z perspektivy našich severních sousedů, u nichž Češi dlouhodobě patří k nejoblíbenějším národům.

[Ljudmila Petruševská: Nezralé bobule angreštu \(přel. Erika Černá, nakl. Pistorius & Olšanská\)](#)

Čtyři autobiografické prózy Ludmily Petruševské ukazují drsný obraz dospívání v Rusku během druhé světové války a těsně po ní. Hrdinka povídek, zanedbávaná holčička, se protlouká světem, v němž vládne hrubá síla a zákon smečky, nemá skutečný domov a touží po mamince, která ji opustila kvůli studiu v daleké Moskvě. Strasti a útrapy, jimiž prochází, se promítají na pozadí velkých dějin. Fyzická likvidace „nepřátel státu“ během Velkého teroru, při němž byla zatčena a popravena značná část její rodiny, válečné zmatky, hladomor, žebrání, katastrofální nedostatek bytů, bezprizorná potulka, ale i neuhasitelná touha po svobodě – to vše je realitou dívčina dětství. Dospělý hlas autorčiných vzpomínek přitom prostupuje dětská imaginace a nepřízeň osudu se v jejím vyprávění setkává s lehkou ironií.

Střízlivě psané povídky bez jakékoli sebelítosti prostředkují nevšedně křehký a čistý pohled na nemilosrdnou dobu.

[Alvydas Šlepikas: Jmenuji se Maryte \(přel. Věra Kociánová, nakl. Odeon\)](#)

Jmenuji se Maryte – věta, kterou se šestiletá Renata naučí litevsky a opakuje ji jako zaříkadlo proti všemu zlému. Pochází totiž z městečka ve Východním Prusku, z dnešní Kaliningradské oblasti, a má tu smůlu, že je Němka. Krátce po válce ji dějiny odvanou do cizí země, kde dostane nové jméno a s ním novou identitu a naději na nový život. Román o fenoménu takzvaných vlčích dětí – wolfskinder, které dodnes žijí na území Litvy, vyvolal po svém vydání v roce 2012 senzaci a stal se litevskou knihou roku. Autor v něm s neobyčejnou něhou i vášní odkrývá zasutý cíp evropské historie a ve strohých sekvencích, psaných prostým, přitom však básnický jemným jazykem, líčí, jak snadno se šlo v kruté zimě roku 1946 ztratit.

Petr Nagy

Půlnoční Noviny P. N. naleznete na webu [Literární poustevna](#) či v Poznámkách na facebookové stránce [Literární poustevna Petra Nagye](#) a případným zájemcům je budu milerád pravidelně zasílat e-mailem ve formátu PDF (pište na poselpulnoci@seznam.cz).